

Ontsmettingscombinatie

Loonbedrijf Joldersma, Smilde

Met het opheffen van het tijdelijke verbod van Monam en het opstellen van nieuwe toepassingsregels vroeg de sector loonbedrijf Joldersma om een passende oplossing. Afgelopen jaar ontwikkelde Joldersma zijn eigen inwerk- en afdekeenhoud, waarmee hij in één werkgang kan ontsmetten en afdekken. De combinatie voldoet hiermee aan alle criteria, al zijn er nog wel enkele praktische hobbels te nemen.

De strijd om Monam beschikbaar te houden, is bij ingewijden bekend. Even leek dat mis te gaan vanwege een verbod op het middel door de Europese Commissie. Na overleg met betrokken partijen is er een vrijstelling gekomen voor de toepassing van Monam als grondontsmettingsmiddel. De toelating daarvan is vrijgegeven met aanvullende toepassingsvoorwaarden. Naast het minimaal op twintig centimeter diepte inbrengen, mag er maximaal één hectare worden behandeld, met minimaal 150 meter afstand tussen behandelde velden. Direct na toepassing moet de grond veertien dagen lang worden afgedekt met gasdichte folie. Ook moet er een bufferzone van 150 meter zijn tussen de te behandelen velden en de kadastrale grens van woningen en overige verblijfplaatsen. Een lastige uitdaging, waarvoor de sector bij Joldersma aanklopte, eenvoudig omdat er nog geen goe-

de alternatieven voorhanden zijn en telers zeer sceptisch zijn over de werking van dure biologische alternatieven.

Mooie uitdaging

Loonbedrijf Joldersma in Smilde ontsmet al vele jaren. Folkert Joldersma heeft de laatste jaren vanwege de politieke druk en het grotendeels wegvallen van de grondontsmetting in de akkerbouw (aardappelen en bieten) het aantal aanbieders in de regio snel zien teruglopen. "Wij zijn vrijwel alleen overgebleven voor Drenthe, met uitlopers in Friesland en de kop van Overijssel", vertelt Folkert. Dat is ook de reden dat de sector bij hem aanklopte om door te ontwikkelen. "Ook wij stonden afgelopen jaar voor de keus, stoppen of doorgaan. Als de sector dan een beroep op je doet, wil je aan die vraag voldoen, zeker omdat in onze streek vele hectares

Loonbedrijf Joldersma

Loonbedrijf Joldersma in Smilde is een gespecialiseerd landbouwloonbedrijf. Emmy en Folkert Joldersma runnen het bedrijf samen met zoon Jan Albert. Het zwaartepunt ligt op akkerbouwloonwerk in granen, aardappelen en bieten plus het aanwenden van mest. Het grondontsmetten is een specialisatie die Joldersma al decennia uitvoert. In betere tijden ontsmette Joldersma jaarlijks 800 hectare en meer. Vorig jaar is het areaal vanwege de nieuwe regelgeving sterk gedaald naar 40 hectare. Joldersma werkt met zzp'ers. Het bedrijf is VKL-gecertificeerd.*

bloembollen worden geteeld. Een mooie tak, die goed voor de werkgelegenheid is."

Hij voegt daaraan toe dat er voor deze streek eigenlijk geen goede alternatieven zijn. "Inunderen gaat niet op de zandgrondgebieden en de biologische bestrijdingsmethoden hebben zich nog niet bewezen, zijn erg weersafhankelijk en erg duur. Telers hebben geen keuze", concludeert hij. En dus besloot hij zelf een compleet nieuwe combinatie te ontwikkelen. Folkert mag samen met zijn zoon Jan Albert graag sleutelen in de werkplaats. De uitdaging, een nieuwe grondontsmettingsmachine die in één werkgang kan inwerken en -afdekken, zagen ze wel zitten. Joldersma heeft een ruime, goed geoutilleerde werkplaats om machines geheel zelf te construeren. Dat in een dergelijke ontwikkeling veel 'vrije tijd' gaat zitten, zien ze niet als een probleem. De drive om een oplossing aan te bieden voor de sector wint het van het tijdsbeslag.

Precisiewerk

De grootste uitdaging zat hem in de benodigde precisie. Ontsmetten en afdekken in één werkgang is nog wel een keer te realiseren, maar in meerdere werkgangen naadloos aansluiten met het plastic zo aangebracht dat het niet kan verwaaien, is even anders. Joldersma ging uit van zijn drie meter brede Imants-spitmachine. Daarachter hangt nu een folieapparaat dat hij geheel naar eigen inzicht heeft gebouwd. Joldersma heeft de breedte van de afdekmaschine exact afgestemd op de werkbreedte van de spitmachine; maar dan ook exact, om zo altijd te voldoen aan de eis van volledig afdekken en onder folie geen smalle stroken onbe-

handeld laten. Dit bereikte Joldersma door de combinatie van uitgekiend strak afdekken en de afdekmaschine exact achter de spitmachine te laten lopen. De folielegger heeft hiervoor een eigen GPS-aansturing in combinatie met een sideshift. Daarmee werkt de folielegger precies aansluitend op de spitmachine, die ook een eigen GPS-unit heeft. Joldersma heeft hier heel wat puzzelurtjes met de leverancier van de GPS (Trimble) in zitten. Uiteindelijk is het gelukt om beide machines aan te sturen op dezelfde taakkaarten.

Strak afdekken

Het afdekken begint achter op de machine met twee schijven dwars achter de machine die een geul trekken en het plastic bij de start (en bij de stop) meteen toedekken. Joldersma hoeft daarvoor niet uit de cabine en heeft de zekerheid dat het plastic over de gehele breedte egaal, even diep en goed is afgedekt. Tijdens het ontsmetten komt deel twee, het goed instoppen van het plastic aan beide zijkanten. Het afdekken aan de zijkanten werkt eigenlijk simpel. Het afdekapparaat heeft een grote rol met aan weerszijden iets dieper geplaatste luchtbanden om het plastic strak te trekken en strak te houden. Aan weerszijden trekt een dikke voorschijf een geul. Het plastic wordt daar met een tweede afgeronde schijf ingedrukt. Daarna drukken schuin geplaatste loopwielen de geul strak dicht. Zo is geheel voldaan aan de voorwaarde van het luchtdicht afdekken van de bewerkte oppervlakte. Folkert. "We hebben in het najaar heel wat uurtjes gesleuteld om het klaar te krijgen. Bij diverse proeven bleek het systeem technisch te werken zoals we het wensten en zodanig dat we geheel voldoen aan de gestelde criteria."

Nieuwe Liquiliser

Een nieuwe tak van sport bij Joldersma is meststoffen uitrijden met deze Liquiliser. Het gaat om een getrokken combinatie met 8500-liter tank en een twaalf meter brede bemesterunit. Joldersma bespeurt in de eigen streek belangstelling voor deze dienst omdat de benuttingsgraad van meststoffen hoger ligt dan bij korrelkunstmest en omdat de meststoffen nagenoeg voor het inkoop tarief van korrelkunstmest werden uitgereden. Dit eerste voorjaar heeft de combinatie al volop gedraaid op gras- en akkerland. Joldersma verwacht op basis van het eerste jaar de komende jaren extra omzet te realiseren met de Liquiliser.

Hobbels te nemen.

Appeltje eitje, denk je dan, maar dat ligt genuanceerder. Volvelds is wat klanten het liefst willen, dus heeft Joldersma het afgelopen najaar proefgedraaid en handhavers uitgenodigd bij proefveldjes om te beoordelen en mee te denken in oplossingen. "Wij dekken naadloos af, daarop is geen enkel commentaar, maar met de huidige GPS-apparatuur lukt het niet om volledig naadloos de werkgangen aan te sluiten, omdat er altijd een marge is van plus of min twee centimeter op de omgangen", vertelt hij. En daar ging het mis. Handhavers vonden de niet afgedekte stroken ontoelaatbaar, ook al zijn die banen niet behandeld. En dus moet Joldersma ontsmetten volgens de criteria een baan trekken, eentje overslaan en dan weer een baan trekken en dan minimaal twee weken later de tussenliggende banen pakken. "Samen met de gestelde criteria van maximaal één hectare en minimale afstanden tot perceelsranden en gebouwen maakt dit het ontsmetten eigenlijk praktisch onmogelijk. Je bent meer aan het rijden dan aan het ontsmetten", aldus Joldersma. Na twee weken terugkomen is volgens hem ook geen optie, omdat bij eventuele regenval de tussenliggende banen te nat worden. "De klant laat je dan niet meer toe. Grondontsmetten doe je in één keer als de omstandigheden het toelaten", zegt hij. Daarna wijst hij op de hoge belasting in ombouw en rijtijd. "Het is ondoenlijk voor die paar baantjes een paar keer af en aan te rijden en telkens te moeten op- en afbouwen", legt hij uit. Joldersma calculeert dat het tarief hierdoor van € 800,- voorheen naar zeker richting de € 3000,- per hectare gaat. "Dan wordt het voor de klant een erg kostbare zaak. We zien de telers het daarom voorlopig even uitstellen in de hoop op betere tijden", zegt Joldersma. Hij hoopt dat de klandizie daarna weer aantrekt. "We hopen dat de regels zodanig worden aangepast dat we op een praktischer manier toch volvelds mogen ontsmetten en afdekken in één werkgang. Wij zijn er klaar voor."

TEKST: Gert Vreemann

FOTO'S: Joldersma, Vreemann

Hier een eerste prototype, waarbij het principe van het afdeksysteem goed te zien is.

Proefdraaien met een eerste versie van de losse folielegger. Deze is ook los inzetbaar.

De folielegger moet nog een likje verf hebben, maar verder staat de nieuwe combinatie startklaar in de loods.